

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่สำคัญ เป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย กล่าวคือ เป็นผู้รวบรวมทุนเหลือใช้จากประชาชนที่ต้องการเก็บออมเข้ามาในรูปของเงินฝาก แล้วจัดสรรทุนที่ได้มานี้ให้แก่ผู้ที่ต้องการนำไปใช้หาประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในรูปของเงินให้กู้ยืม จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยตั้งขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านธุรกิจการเงิน ทั้งการรับฝากเงินและให้กู้ยืมเงินแก่ลูกค้าของธนาคารซึ่งมีทั้งประชาชน ธุรกิจการค้า และองค์การของรัฐบาล นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อสังคมอย่างมาก ดังนั้น การบริหารเงินทุนของธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ลูกค้าของธนาคารศรัทธาต่อการบริหารงานของธนาคาร

การอำนวยความสะดวกเชื่อเป็นธุรกิจที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อธุรกิจบริการทุกประเภท กลไกของเศรษฐกิจในปัจจุบันจะดำเนินไปด้วยดีเพียงใด บริการด้านสินเชื่อของธนาคารเข้าไปมีส่วนอย่างมาก เพราะการอำนวยความสะดวกที่ธนาคารให้แก่บริษัท ห้างร้าน และเอกชนที่เป็นลูกค้าธนาคารช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวขึ้น ทำให้มีการพัฒนาธุรกิจทุกสาขาทุกประเภทอย่างรวดเร็ว เนื่องจากธุรกิจต่าง ๆ นั้นต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่จากธนาคารแทบทั้งสิ้น ธนาคารตระหนักในข้อนี้จึงพยายามขยายบริการด้านสินเชื่อแก่ลูกค้าออกไปอย่างกว้างขวางเท่าที่จะทำได้

รายได้ส่วนใหญ่ของธนาคารพาณิชย์มาจากการให้กู้ยืม คือ ประมาณร้อยละ 60 - 70 ของรายได้เบื้องต้น อีกร้อยละ 30 - 40 ได้จากบริการด้านอื่น ๆ ทั้งหมดที่ธนาคารให้แก่ลูกค้า ธนาคารพาณิชย์จึงควรจะดำเนินการปล่อยสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้รับรายได้มากที่สุด และมีอัตราเสี่ยงน้อยที่สุด ซึ่งขอบเขตของอัตราเสี่ยงนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและประสพการณ์และวิจารณญาณของ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อและเจ้าหน้าที่สินเชื่อเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว อัตราเสี่ยงต่อการให้กู้ก็ยังคงปรากฏอยู่ตลอดเวลาที่สินเชื่อขึ้น ๆ ยังไม่ครบกำหนดหรือยัง

ไม่ได้รับชำระคืน การติดตามควบคุมสินเชื่อก่อนปล่อยให้ไปแล้วจึงมีความสำคัญเช่นกัน
 เท่าที่ปรากฏ ส่วนใหญ่ได้มีผู้ทำการศึกษาและจัดทำตำราเกี่ยวกับการ
 วิเคราะห์และพิจารณาสินเชื่อก่อนปล่อยให้กว้างขวาง แต่ทางด้าน การควบคุม
 สินเชื่อก่อนปล่อยให้ไปแล้ว ไม่ค่อยมีผู้สนใจศึกษาไว้เท่าใดนัก ผู้เขียนวิทยานิพนธ์
 ได้เข้ามาทำงานในหน่วยงานที่มีหน้าที่วิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้หนี้ธนาคารปล่อยให้
 เป็นหนี้มีปัญหาหรือหนี้เสียในภายหลัง พบว่าอัตราการสูญเสียของสินเชื่อที่ปล่อยให้
 ถึงแม้จะไม่อยู่ในชั้นอันตรายก็ตาม แต่ก็นำมาความเสียหายมาสู่ธนาคารไม่น้อยทีเดียว
 และเป็นได้หลายกรณีทั้งที่เกิดจากตัวลูกหนี้เอง ภาวะเศรษฐกิจทั่วไป รวมทั้งความ
 บกพร่องในการพิจารณา ควบคุมของธนาคารเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์
 จึงเกิดแรงจูงใจที่จะคิดค้นมาตรการต่าง ๆ อันจะช่วยลดความเสียหายที่เกิดจากสินเชื่อ
 มีปัญหาเหล่านี้ให้น้อยลง จึงเลือกทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อดังกล่าว เพื่อศึกษาขั้นตอน
 การควบคุมสินเชื่อของธนาคารหลังจากปล่อยสินเชื่อไปแล้วอย่างละเอียด จะได้ทราบ
 ถึงปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ และสาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้มีปัญหาหรือหนี้เสียขึ้น พร้อมทั้ง
 ค้นหาวิธีแก้ไขด้วย เพื่อลดอัตราเสี่ยงและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ทำให้
 การอำนวยการสินเชื่อของธนาคารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นำรายได้มาสู่ธนาคาร
 มากที่สุดและมีอัตราการสูญเสียที่น้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงนโยบายและการบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์
 ภายหลังจากการอำนวยการสินเชื่อไปแล้ว
2. นำหลักการและวิธีปฏิบัติจริง ๆ ในกระบวนการประเมินและสอบทาน
 สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มาเปรียบเทียบกัน พร้อมทั้งชี้ให้เห็นปัญหาในการดำเนิน
 งานด้านนี้ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน
3. สรุปข้อเสนอแนะและมาตรการต่าง ๆ ที่ควรรู้ใช้ เพื่อป้องกันความ
 เสี่ยง และลดความสูญเสีย อันเกิดจากการอำนวยการสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาหลักการบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไป ในประเทศไทย มิใช่ของธนาคารใดธนาคารหนึ่งโดยเฉพาะ
2. สินเชื่อที่กล่าวถึงจะมุ่งแต่สินเชื่อหลัก ทั้งทางด้านการค้าและอื่น ๆ เฉพาะที่สำคัญ ๆ
3. วิทยานิพนธ์นี้มุ่งจะเผยแพร่ความรู้ด้านนี้ เพื่อเป็นวิทยาทานแก่บุคคลทั่วไป

วิธีการค้นคว้าและวิจัย

1. ค้นหลักการ ทำการค้นคว้าจากตำราต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งสอบถามจากนักวิชาการและผู้ชำนาญงาน
2. ค้นวิธีปฏิบัติจริง ๆ ใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้บริหารสินเชื่อ ผู้จัดการสาขา และเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ โดยตรง
3. ค้นตัวเลขและข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิจัย รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการสอบทานและควบคุมสินเชื่อของแต่ละธนาคารเท่าที่เปิดเผยได้ รวมทั้งค้นคว้าจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีผู้เคยศึกษาไว้บ้างตามห้องสมุดต่าง ๆ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสินเชื่อ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นำไปพิจารณาปรับปรุงงานด้านนี้ ซึ่งอาจจะช่วยลดอัตราความสูญเสียจากการอำนวยการสินเชื่อลงได้ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อธนาคารทั่วไป
2. การเผยแพร่ความรู้ในค่านี้นับเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และบรรดาลูกค้าที่ได้รับสินเชื่อจากธนาคาร จึงนับว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วย
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ทำการวิจัยเอง และงานประจำที่ทำอยู่อย่างมาก